

ПРАВНО – ПОСЛОВНА ШКОЛА
„ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ“ ЗЕМУН
Ул. Тошин бунар број 17
11080 Београд (Земун)

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Београд, 2025. година

САДРЖАЈ:

I. ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИЈЕ	3
II. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ.....	6
III. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ	7
IV. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА	7
V. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА ПОСЛОДАВЦА (ДИРЕКТОРА/ПРЕДУЗЕТНИКА).....	15
VI. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ НЕПОСРЕДНИХ РУКОВОДИОЦА ОРГАНИЗАЦИОНИХ ЈЕДИНИЦА	15
VII. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ КОНТАКТ ЛИЦА КОЈЕ САРАЂУЈЕ СА САВЕТНИКОМ ЗА БЗР.....	16
VIII. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ.....	18
IX. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	21
X. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	24
XI. ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ	25
XII. НАДЗОР	27
XIII. ЛИЧНА ЗАШТИТНА ОПРЕМА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ЛЗО).....	28
XIV. ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ.....	29
XV. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ НА РАДУ	30
XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	32

На основу члана 3. и члана 14. Закона о безбедности и здравља на раду (Службени гласник РС", бр. 35/2023) и члана 80. Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) Послодавац у **ПРАВНО – ПОСЛОВНА ШКОЛА „ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ“ ЗЕМУН**, ул. Тошин бунар број 17, Београд (Земун), Зорица Маравић, дана 22.04.2025. године, је усвојила:

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

I. ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Поједини појмови у смислу овог Правилника о безбедности и здрављу на раду, имају следеће значење:

- 1. Представник запослених за безбедност и здравље на раду** (у даљем тексту: представник запослених), јесте лице изабрано или именовано да преставаља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 2. Безбедност и здравље на раду** јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених;
- 3. Превенција** јесте основни принцип безбедности и здравља на раду чији су циљеви: развој и јачање механизма за спречавање настанка повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и стварање услова за стално унапређивање области безбедности и здравља на раду, а која обухвата културу, политику, активности и мере;
- 4. Превентивне мере** јесу сви поступци или активности предузети или планирани у свим фазама рада код послодавца у циљу спречавања или смањења ризика на радном месту;
- 5. Радилиште** је простор на отвореном у којем се изводе радови у складу са елаборатом о уређењу и извођењу радова, сходно прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 6. Радно место** јесу послови које запослени обавља у радној средини у којој борави или има приступ у току рада и који су под непосредном или посредном контролом послодавца;
- 7. Радна средина** јесте простор у којем запослени обавља послове (која укључује радна места, радне услове, радне поступке и средства за рад) или се налази у току рада, која је под непосредном или посредном контролом послодавца;
- 8. Средство за рад** јесте:
 - објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне и громобранске инсталације и др.),

- опрема за рад (машина, уређај, постројење, инсталација, алат и сл.) која се користи у радном процесу;
 - конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других значења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.);
 - помоћна конструкција и објекат, као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.);
 - друго средство које се користи у радном процесу или ј е на било који начин повезано са радним процесом;
- 9. Опасност** јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог;
- 10. Штетност** јесте особина или својство које може угризити здравље запосленог;
- 11. Опасна појава** јесте догађај којим су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог или постоји опасност од повређивања запосленог;
- 12. озбиљна, неизбежна и непосредна опасност** јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена;
- 13. Ризик** јесте вероватноћа настанка повреде, болести или оштећења здравља запосленог услед изложености опасностима или штетностима;
- 14. Процена ризика** јесте систематско евидентирање и процењивање свих опасности и штетности у радном процесу на радном месту у радној средини који могу узроковати настанак повреда на раду, болести или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика на најмању могућу меру;
- 15. Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини** јесте акт који садржи опис радног процеса са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља при обављању свих послова у радној средини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду;
- 16. Радно место са повећаним ризиком** јесте радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорт (виљушкар, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;
- 17. Рад од куће** јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија за послодавца из места пребивалишта, односно боравишта или другог места становања, а које није под непосредном контролом послодавца;
- 18. Рад на даљину** јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија из простора који није простор послодавца и који није под непосредном контролом послодавца;

19. **Саветник за безбедност и здравље на раду** (у даљем тексту: саветник за БЗР) јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова саветника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;
20. **Правно лице за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услове радне средине**, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, испитивања услова радне средине – биолошких штетности јесте правно лице којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са овим законом;
21. **Правно лице или директор/предузетник за обављање послова безбедности и здравља на раду** јесте правно лице или директор/предузетник којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са овим законом;
22. **Здравствена установа која обавља делатност медицине рада** јесте пружалац здравствене заштите, коме послодавац повери обављање послова превенције и заштите здравља запослених, у складу са законом;
23. **Стручни налаз јесте извештај о извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;**
24. **Одговорно лице за обављање прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услова радне средине** односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и испитивање услова радне средине – биолошких штетности, као и за потписивање стручних налаза, јесте лице са лиценцом за вршење тих послова (у даљем тексту: одговорно лице);
25. **Лиценца** јесте овлашћење које министар надлежан за послове рада издаје правном лицу или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом;
26. **Језик који запослени разуме** јесте матерњи језик, језик који је у службеној употреби на територији на којој послодавац има седиште, односно запослени обавља послове и који запослени говори, чита и пише, као и језик који је утврђен као услов за обављање послова радног места;
27. **Регистар повреда на раду** јесте јединствена, електронски вођена база података о повредама на раду, која се води на основу извештаја о повреди на раду.

II. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о безбедности и здрављу на раду у **ПРАВНО – ПОСЛОВНА ШКОЛА „ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ“ ЗЕМУН, Београд (Земун)** (у даљем тексту: Правилник), уређују се права, обавезе, одговорности и надлежности послодавца, одговорног лица, саветника за БЗР и запослених, као и реализовање и унапређење превентивних мера безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, у смислу члана 5. Закона о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Закон) код послодавца – у циљу стварања безбедних и здравих услова рада и спречавања повреда на раду и професионалних болести.

Права, обавезе и одговорности у примени мера безбедности и здравља на раду код послодавца уређују се поштујући принцип хијерархије руковођења у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова и обавезе које проистичу из Закона о безбедности и здрављу на раду и то сваког у свом делокругу рада, кроз одредбе овог правилника.

Члан 2.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- 1) Лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
- 2) Лице које се samozапoшљава;
- 3) Ученици и студенти који се, у складу са Законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;
- 4) Лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
- 5) Лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студенске задруге;
- 6) Лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упуту носиоца послова запошљавања;
- 7) Лица која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;
- 8) Лица која се налазе на издржавања казне закона док раде у привредној јединици завода за издржавање казне закона (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада;
- 9) Лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
- 10) Лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац;

Безбедност и здравље на раду лицима из става 1. тачке 1), 3), 5) и 10) овог члана обезбеђује послодавац, лица из тачке 2) овог члана обезбеђују сама себи,

лицима из тачке 4) овог члана организатор волонтирања, лицима из тачке 6) овог члана обезбеђује организатор обуке, односно послодавац код којег се реализује обука, у складу са законом, лицима из тачке 7) овог члана организатор радова, лицима из тачке 8) овог члана заводи за извршење казне затвора, лицима из тачке 9) носилац обавезе утврђен у складу са посебним законима.

Члан 3.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим психичким и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остаривање материнства, особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болест – уређују се Законом о безбедности и здрављу на раду, другим прописима, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду и уговором о раду.

III. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 4.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и/или њиховог свођења на најмању могућу меру.

Превентивне мере су прописане Актом о процени ризика на радном месту и у радној средини, на основу Закона о безбедности и здрављу на раду и његовим подзаконским актима/правилницима.

IV. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА (ПРАВНО – ПОСЛОВНА ШКОЛА „ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ“ ЗЕМУН, Београд (Земун))

1. Опште обавезе

Члан 5.

Обавезе послодавца, у смислу овог Правилника, истовремено представљају права запослених у вези са применом мера безбедности и здравља на раду.

Члан 6.

Послодавац је обезбедио свим запосленима рад на радним местима и у радној средини у којима су примењене мере безбедности и здрављу на раду. Послодавац није ослобођен обавеза и одговорности везаних за примену мера безбедности и здравља на раду, ако одреди или пренесе своје обавезе и одговорности на саветника за БЗР, односно неко друго лице (непосредне руководиоце и сл.). У случају настанка повреде на раду због елементраних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле Послодавца или због изузетних догађаја, чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, Послодавац није одговоран. Послодавац је обезбедио радни процес који је прилагођен способностима запослених у погледу безбедности и здравља на раду, а радна средина, средства за рад и лична заштитна опрема су уређени, тј. произведени и обезбеђени да не угрожавају безбедност и здравље запослених.

Послодавац ће се при планирању и увођењу нових технологија консултовати са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених. Послодавац преузима мере и обезбеђује да само они запосленима којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Члан 7.

Послодавац обезбеђује да примена мера безбедности и здравља на раду има не проузрокује финансијске обавезе за запослене и представнике запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и увези са радом.

Члан 8.

Послодавац је, приликом организовања рада и радног процеса, обезбедио превентивне мере за заштиту живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, и обезбедио потребна финансијска средства за њихову примену. Такође је обезбедио превентивне мере пре почетка рада запослених, у току рада, као и код сваке измене поступка рада, избором радних и производних метода. Те методе обезбеђују највећу могућу безбедност и заштиту на раду, засноване су на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања и др.

Члан 9.

Превентивне мере полазе од следећих начела:

1. Избегавање ризика,
2. Процена ризика који се не могу избећи на радном месту,
3. Отклањање ризика на њиховом извору, применом савремених техничких решења,
4. Прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка рада да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог,
5. Прилагођавање техничком напретку,
6. Развијање кохерентне политике превенције, која обухвата технологију организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином.
7. Замена опасног на радном месту и у радној средини безопасним или мање опасним,
8. Давање предности колективним или појединачним мерама безбедности и здравља на раду,
9. Одговарајућом обуком запослених за безбедан и здрав рад и издавањем упутстава за рад на безбедан начин.

Члан 10.

Послодавац је Решење о именовању Тима за процену ризика на радном месту и у радној средини, који је извршио процену ризика на свим радним местима и радној средини, што је документовао у Акту о процени ризика за сва радна места у радној средини, са начином, мерама и роковима за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру.

У случају обављања професионалне праксе или практичне наставе или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање, од стране ученика на одређеним радним местима, послодавац доноси акт о процени ризика за та радна места у радној средини.

Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини заснива се на утврђивању опасности и штетности на радном месту и у радној средини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог. Послодавац је обезбедио да мере утврђене актом о процени ризика на радном месту и радној средини буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима.

Измене Акта о процени ризика на радном месту и радној средини се врше у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у процесу рада, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине.

Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини је урађен у складу са Правилником о начину и поступку процене ризика на радним местима и у радној средини (Сл. Гласник РС, бр. 76/2024).

Члан 11.

Овим Правилником и уговором о раду су утврђена права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Члан 12.

Послодавац:

1. је писаним решењем одредио саветника за БЗР, односно лице које га мења у случају његове спречености,
2. је писаним решењем одредио контакт лице које на дневном нивоу сарађује са саветником за БЗР у циљу остваривања дневне ажурности релевантних података и ефектне контроле стања система безбедности и здравља на раду,
3. сваком запосленом обезбеђује обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су реализоване мере безбедности и здравља на раду,
4. обезбеђује финансијска средства за реализовање превентивних мера ради заштите живота и здравља запослених,
5. је обавестио и даље ће обавештавати запослене и њиховог представника о опасности и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад,
6. је обезбедио обуку запослених за здрав и безбедан рад,
7. је обезбедио запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика на радном месту и у радној средини са атестима/декларацијама о усаглашености исте од добављача/произвођача личне заштитне опреме,
8. је обезбедио одржавање средстава и опреме за рад или личне заштитне опреме у исправном стању и искључиће из употребе средства и опрему за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених,
9. где је то неопходно, обезбеђује упутство за употребу и одржавање опреме за рад и ЛЗО, упутство за безбедан и здрав рад на опреми за рад и безбедности лист коришћење опасних хемијских материја,
10. је ангажовао правно лице са лиценцом ради реализовања превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности, о чему ангажовано правно лице издаје у два примерка стручни налаз, који важи три године.

11. Је обезбедио на основу акта о процени ризика на радном месту и у радној средини и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане претходне и периодичне лекарске прегледе запослених (у случају да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, одговорно лице је дужно да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима),
12. је обезбедио пружање прве помоћи и обучио одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности.
13. Обезбеђује чување и вођење евиденцијија,
14. Обезбеђује пријављивање и извештавање повреда на раду и професионалних болести,
15. ће зауставити сваку врсту рада која представља озбиљну неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених,
16. Омогућава улазак инспектору рада у објекте и просторије и одређује најмање једног запосленог који ће инспектору рада пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију,
17. стара се да се записници, решења и друга акта надлежне инспекције рада анализирају и да се наложи реализовање мера изречених од стране инспектора рада,
18. организује примену мера наложених од стране инспектора рада и извештава инспекцију рада о извршењу решења,
19. зауставља рад на радном месту, односно средствима за рад, у поступку вршења надзора смртне, тешке или колективне повреде на раду инспектора рада или другог надлежног органа у циљу обезбеђења доказа.

Члан 13.

Оцена здравствене установе која обавља делатност медицине рада, добијене на основу процене ризика за радно место са повећаним ризиком из Акта о процени ризика на радном месту и у радној средини, одређени су посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком. Послодавац здравственој установи коју ангажује обезбеђује услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 14.

Послодавац запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеђује претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац га премешта на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Послодавац запосленог на његов захтев упућује на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од 5 година од претходног прегледа. Трошкове лекарских прегледа сноси послодавац.

Члан 15.

Послодавац обавештава све запослене који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите. Послодавац предузима мере и издаје упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место. Послодавац не сме да захтева од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

2. Посебне обавезе

Члан 16.

Када Послодавац у обављању послова дели радни простор са једним или више других послодаваца, односно када запослени код послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору са запосленима другог или других послодаваца, сарађује са њима у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених и, узимајући у обзир природу послова које обављају, заједно са њима координира активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених и обавештава те послодавце и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње из става 1. овог члана утврђен је писменим споразумом који Послодавац склапа са тим послодавцима пре почетка обављања посла. Овим Споразумом је одређено лице за координацију реализовања заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Члан 17.

Послодавац предузима мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

Члан 18.

У случајевима када се у радној средини налазе лица, о чијем присуству је упознат, послодавац упозорава на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које морају да примене и усперава их на безбедне зоне за кретање.

Видно обележава и истиче ознаке за безбедност и/или здравље на раду ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање, смањење или отклањање ризика.

Члан 19.

Послодавац мора да, при свакој промени процеса рада, средства за рад прилагоде том процесу рада пре почетка рада.

Члан 20.

Послодавац даје запосленима на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему у исправном стању, на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и обезбедио је контролу њихове употребе у складу са наменом. Послодавац је реализовао обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме. За опрему за рад и личну заштитну опрему Послодавац је обезбедио упутство за њихову употребу и одржавање. Послодавац је обезбедио запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад, преведену на језик који запослени разуме.

Члан 21.

Када, због увођења нове технологије, нису прописане мере безбедности и здравља на раду, Послодавац ће до доношења одговарајућих прописа примењивати опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Члан 22.

Ако послодавац актом о процени ризика на радном месту и у радној средини утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду, за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, сачињава посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврђује рокове за реализацију програма.

3. Обука запослених

Члан 23.

Послодавац обезбеђује обуку запослених за безбедан и здрав рад при заснивању радног односа, односно другог радног ангажовања, премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада. Припрему и реализовање обуке запослених за безбедан и здрав рад обавља саветник за БЗР у сарадњи са руководиоцима организационих јединица код послодавца (сектора,

одељења и погона и сл.). Саветник за БЗР и Руководиоци у току обуке за безбедан и здрав рад упознају запослене са свим врстама ризика на радним местима на које их одређује послодавац и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду, у складу са Актом о процени ризика на радном месту и у радној средини.

Обука се обавља у току радног времена, а трошкови обуке не иду на терет запосленог. Обука запосленог је прилагођена специфичностима његовог радног места и реализију се по Програму обуке запослених за безбедност и здравље на раду, чији садржај саветник за БЗР, када је то потребно обнавља и мења. Ако послодавац одреси запосленом да обавља послове на два или више радних места, исти се обучава за безбедан и здрав рад на сваком од радних места, пре почетка рада. Када под надзором и руковођењем послодавца, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, саветник за БЗР је дужан да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са Законом о БЗР.

Члан 24.

Обука запослених за безбедан и здрав рад се обавља теоријски и практично у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац, при ступању на рад, у току рада, при промени технологије, као и при распоређивању послова са једних на друге, ако су услови рада битни измењени. Саветник за БЗР организује, учествује и присуствује теоријској и практичној обуци запосленог за безбедан и здрав рад. Непосредни руководиоца реализује практичну обуку запосленом, а ако то није изводљиво, обавезно присуствује практичној обуци.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту. Проверу теоријске обучености врши саветник за БЗР. Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком, врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

Члан 25.

Представник запослених има право на обуку ради обављања његових активности, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених. Обука представника запослених се обавља одмах по избору или именовању, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке. Обука се организује у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца.

Члан 26.

Када процес рада захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, саветник за БЗР упознаје запосленог о обављају процеса рада на безбедан начин, путем обавештавања, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленог прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду саветник за БЗР ће одмах, а најкасније од 8 дана од настанка повреде извршити додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Послодавац је обезбедио да запослене жене за време трудноће, породиље и запослене које доје дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и запослени код којих је утврђена професионална болест и поред обуке за безбедан и здрав рад, буду у писменој форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

V. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА ПОСЛОДАВЦА (ДИРЕКТОРА/ПРЕДУЗЕТНИКА)

Члан 27.

Одговорно лице Послодавца (директор/предузетник), одговорно је за примену свих законских обавеза Послодавца наведених у овом Правилнику.

VI. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ НЕПОСРЕДНИХ РУКОВОДИОЦА ОРГАНИЗАЦИОНИХ ЈЕДИНИЦА

Члан 28.

У примени мера БЗР непосредни руководиоци који су подређени послодавцу имају следећа права и обавезе:

1. врше додатну практичну обуку за безбедан и здрав рад на радном месту и у радној средини, упознају запосленог о мерама за безбедан и здрав рад према Програму обуке за безбедан и здрав рад, у складу са обавезама које проистичу из чланова 38,39,40,41 и 42. Закона о безбедности и здрављу на раду,
2. врше проверу практичне обучености запосленог на радном месту и у радној средини према Програму обуке за безбедан и здрав рад, у складу са члановима 38,39,40,41 и 42. Закона о безбедности и здрављу на раду

- и састављају и потписују записник о извршеној практичној обуци, који достављају саветнику за БЗР,
3. контролишу примену мера БЗР у складу са организацијом послова БЗР код послодавца,
 4. забрањују рад у организационим јединицама, ако је дошло до непосредне опасности по живот и здравље запослених,
 5. предлажу забрану рада запосленом који се не придржава прописаних мера БЗР, који не користи личну заштитну опрему или одбија да поступи по упутству за безбедан и здрав рад,
 6. предлажу програм мера за реализовање и унапређење БЗР у организационим јединицама,
 7. о свакој повреди на раду у организационим јединицама, одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка повреде обавештавају саветника за БЗР,
 8. обезбеђују упутство запосленима за употребу и одржавање опреме за рад и личне заштитне опреме од произвођача опреме или сачињавају интерна упутства,
 9. припремају упутства за безбедан рад са саветником за БЗР,
 10. реализују додатну обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме и опреме за рад,
 11. искључују из употребе средства рада и личну заштитну опрему запосленог ако су неисправна или због насталух промена угрожавају његов живот или здравље,
 12. предузимају мере и издају упутства како би омогућили запосленима да у случају ванредне ситуације (озбиљне, неизбежне и непосредне опасности) престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно,
 13. екстерно се обучавају за пружање прве помоћи и у случају настанка повреде на раду без одлагања, обезбеђују отклањање непосредне опасности по живот и здравље повређеног или нагло оболелог,
 14. да на недељном нивоу визуелно контролишу средства за рад која користе запослени, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести одговорно лице послодавца или саветника за БЗР.

Највиши руководилац/руководиоци који су подређени послодавцу, информиса/информишу контакт лице, а које ће потом обавестити и Саветника за БЗР, о променама у свим организационим јединицама битним за одржавање ефективног система БЗР-а.

VII. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ КОНТАКТ ЛИЦА КОЈЕ САРАЂУЈЕ СА САВЕТНИКОМ ЗА БЗР

Члан 29.

У примени мера БЗР контакт лице, у име послодавца/одговорног лица, које сарађује са саветником за БЗР имају следећа права и обавезе:

1. на дневном нивоу, телефонски или путем мејлова, сарађује са саветником за БЗР, у циљу остваривања дневне ажурности релеватних података (организација и систематизација послова, флукуација запослених, набавка/раздужење опреме за рад и личне заштитне опреме, промена процеса рада, појава повреда на раду итд.) и ефектне контроле стања система безбедности и здравља на раду;
2. прима и прослеђује непосредним руководиоцима све мере које саветник за БЗР пропише;
3. врши кореспонденцију са здравственом установом која обавља делатност медицине рада у вези организовања претходних и периодичних лекарских прегледа, обуке за пружање прве помоћи и добијање оцено здравствене установе која обавља делатност медицине рада и по осталим питањима;
4. упућују у медицину рада запослене који дуже од 4h користе опрему за рад са екраном и обуку за пружање прве помоћи;
5. врши кореспонденцију са одговорним лицима за преглед и проверу опреме за рад, електричне и громобранске инсталације и испитивање услова радне средина;
6. прима и потписује у име послодавца Извештаје о праћењу стања и контроли примене мера БЗР од стране саветника за БЗР (у штампаној или електронској форми) и о томе информиса одговорно лице, како би он могао да одреди лице за реализацију утврђених мера БЗР;
7. у случају повреде на раду прослеђује потребне податке Саветнику за БЗР који ће потом попунити податке у Обавештењу о повреди на раду и Извештају о повреди на раду (Повредној листи), у циљу пријављивања повреде на раду надлежној Инспекцији рада, а у складу са поступком дефинисаним у члану 55. овог Правилника;
8. сарађује са свим непосредним руководиоцима, како би обезбедио све потребне информације о стању БЗР у свим организационим јединицама и примени мера за безбедност и здравље код послодавца, које прослеђује саветнику за БЗР;
9. води евиденције (Обрасци од 1-14) у сарадњи са Саветником за БЗР у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
10. проверава вођење евиденције о издатој личној заштитној опреми од стране запосленог који је именован за издавање исте, а у сарадњи са Саветником за БЗР;
11. да надгледа и контролише забрану пушења као и да усмено наложи прекршиоцу забране пушења да престане са пушењем у простору за који је наведено лице задужено, као и да предузме мере да се из тог простора удаљи лице које и после усменог налагања није престало са пушењем; да покрене, односно предложи покретање поступка за утврђивање повреде радне дисциплине против запосленог лица које је прекршило забрану пушења; и да састави извештај о повреди забране пушења (овај извештај се чува најмање 12 месеци од дана састављања и мора да се да на увид на лични захтев, захтев надлежног инспектора или државног органа);

12. утрошена средства и опрему за пружање прве помоћи из зидног ормарића или преносиве торбе мора одмах допунити по њиховом утрошку и о томе обавестити Саветника за БЗР;
13. у случају настанка повреде на раду, угрожавања или погоршавања општег здравља запослених позива Службу хитне помоћи.

VIII. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 30.

Запослени има право и обавезу да се, пре почетка рада, упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово реализовање. Запослени има право:

1. да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду,
2. да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на којем је одређен и да се обучи за њихово реализовање,
3. да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.
4. да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, односно радну средину и престане да ради, ако му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље;
5. да обави лекарски преглед о трошку послодавца, ако ради на радном месту са повећаним ризиком и ако обавља послове за које се прописима о безбедности и здравља на раду захтева посебна здравствена способност, као и да ради на том радном месту;
6. на посебну заштиту ризичних група (младих, инвалида и жена);
7. да одбије да ради у случајевима прописаним овим правилником;
8. на обавештења, писана упутства и информације у вези са пословима које обавља, као и у случају промене процеса, режима и технологије рада;
9. на доступност свих аката и информација у вези са безбедношћу и здрављем на раду;
10. да се у случају потребе обрати за помоћ саветнику за БЗР;
11. на прву помоћ у случају повреде на раду и обољења.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује Послодавац. Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 31.

Запослени има право да одбије да ради:

1. ако му прети непосредна опасност по живот и здравље, због тога што нису реализоване прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде,
2. ако му одговорно лице послодавца (директор/предузетник) није обезбедило прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком,
3. ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање на радном месту на које га је послодавац одредио,
4. дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање,
5. на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду,
6. ако му није издата дозвола за рад.

У овим случајевима запослени може да се писменим захтевом обрати одговорном лицу послодавца ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису реализоване. Ако одговорно лице послодавца не поступи по захтеву запосленог у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права Инспекцији рада. Ако одговорно лице послодавца сматра да захтев запосленог није оправдан, дужан је да одмах обавести Инспекцију рада.

Члан 32.

Послодавац обезбеђује да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководиоца, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину и није одговоран за штету коју (евентуал но) проузрокује, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Члан 33.

Запослени је обавезан да води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од одговорног лица послодавца (директора/предузетника), примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје, да правилно користи прописану личну заштитну опрему и да са њом пажљиво рукује, и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување. Запослени је обавезан да пре почетка рада свакодневно прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести одговорно лице послодавца, непосредног руководиоца или саветника за БЗР. Пре напуштања радног места запослени је обавезан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене. Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Члан 34.

Запослени има обавазу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести одговорно лице послодавца, непосредног руководиоца или саветника за БЗР о неправилностима, штетностима, опасностима или другим недостацима у реализовању мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица. Ако одговорно лице послодавца, по добијању тог обавештења, не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од **осам** дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису примењене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној Инспекцији рада, о чему обавештава саветника за БЗР, представника запослених и/или Одбор.

Запослени је дужан да сарађује са одговорним лицем послодавца, непосредним руководиоцем и саветником за БЗР, како би се реализовале прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

Члан 35.

Запослени чини тежу повреду радних обавеза из области безбедности и здравља на раду, за које се може отказати његов Уговор о раду, ако:

1. ако не води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца,
2. не примењује прописане мере за безбедан и здрав рад,
3. не подвргне се периодичним здравственим прегледима,
4. не учествује у обавезној обуци из области безбедности и здравља на раду и неприступи провери стеченог знања,

5. ненаменски користи средства за рад, хемијске и друге материје,
6. не користи личну заштитну опрему и са њом пажљиво не рукује и уредно је не врати на место које је намењено за њено чување,
7. ако самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад,
8. не пријави послодавцу појаве и лица која могу проузроковати несреће на раду,
9. ако, у складу са својим сазнањима, одмах не обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у реализовању мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица,
10. на пословима са повећаним ризиком за безбедност и здравље на раду, и поред сазнања да нису осигуране мере заштите, настави да ради, па због тога настану теже последице за њега, друге запослене или за имовину Послодавца,
11. неоправдано одбије извршење одлука, налога или упутстава из области безбедности и здравља на раду, које доносе надлежни органи или одговорно лице,
12. не престане да ради на пословима код Послодавца, док се налази под утицајем алкохола, дроге или других опијата, након што му је одговорно лице, непосредни руководилац и / или лице за БЗР наредио да обустави рад,
13. ако самоиницијативно обавља послове који нису његова радна обавеза, за исте није обучен за безбедан и здрав рад и не користи личну заштитну опрему,
14. ако на било који начин не извршава обавезе из области безбедности и здравља на раду, утврђене овим Правилником, услед чега наступе теже последице по безбедност и здравље запослених, односно ако због тога Послодавац или његов пословни партнер претрпе материјалну штету у већем обиму.

IX. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 36.

Послодавац општим актом, уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уређује обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је ангажовао правно лице које има Лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду. То правно лице је писаним решењем одредило саветника за БЗР (саветник има Уверење о положеном стручном испиту о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду).

Члан 37.

Послодавац претходно упознаје ангажовано правно лице са лиценцом са радним процесом, ризицима у радном процесу и мерама које су примењене за отклањање ризика, обавештава о почетку рада сваке одвојене јединице и ангажовању сваког новог запосленог.

Послодавац омогућава саветнику за БЗР да независно и самостално обавља послове из области безбедности и здравља на раду, има довољно времена за обављање тих послова и има приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за БЗР, који је именован за обављање послова безбедности и здравља на раду, непосредно је одговорно одговорном лицу и не може да трпи штетне последице, ако свој посао обавља у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

Члан 38.

Саветник за БЗР обавља послове у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, а нарочито:

1. реализује и учествује у поступку процене ризика;
2. учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца ;
3. врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
4. учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
5. сарађује са непосредним руководиоцем о организацији превентивних и периодичних испитивања услова радне средине;
6. сарађује са непосредним руководиоцем о организацији превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација;
7. предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
8. прати (mail-ом у комуникацији са руководиоцима који су подређени директору/предузетнику) и контролише (одласком код корисника по позиву руководиоца) примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца.
9. највиши руководиоци/руководиоци који су подређени директору/предузетнику, свакодневно, е-маилом , информишу саветника за БЗР о стању БЗР-а и променама у свим организационим јединицама и примени мера за безбедност и здравље на раду код послодавца.

10. прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
11. организује и реализује обуку:
 - 1) запослених и других лица у складу са овим законом,
 - 2) представника запослених,
 - 3) руководиоца;
12. припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену у сарадњи са непосредним руководиоцем;
13. забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. овог закона;
14. врши проверу евиденције о ажурности извршених претходних и периодичних лекарских прегледа запослених;
15. сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
16. сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
17. прати ажурност попуњавања евиденције (Обрасци од 1-14) од стране контакт лица, у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
18. прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за БЗР у писаној форми извештава Послодавца и представника запослених о забрани рада на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад.

Ако одговорно лице послодавца и / или непосредни руководиоца, и поред забране рада, наложи запосленом да настави рад или употребу средстава за рад, саветник за БЗР дужан је да о томе одмах извести надлежну Инспекцију рада.

Х. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 39.

Запослени код Послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду. Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор). Послодавац у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника Послодавца. Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код Послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених. Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима.

Послодавац најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогућава одсуство са рада у обављању послова радног места на које је распоређен у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места и обезбеђује техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Члан 40.

Саветник за БЗР запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогућава да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

1. свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
2. организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених за пружање прве помоћи,
3. доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
4. планирања и организовања обуке запосленог за безбедан и здрав рад.

Саветник за БЗР представнику запослених и Одбору омогућава увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 41.

Запослени, представници запослених и/или Одбор имају право:

1. да саветнику за БЗР дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду,
2. да захтевају од директора/предузетника да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожавају безбедност и здравље запослених,
3. да захтевају вршење надзора од стране Инспекције рада, ако сматрају да Послодавац није реализовао одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

Члан 42.

Саветник за БЗР запослене или представнике запослених и/или Одбор упознаје:

1. са ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца; о предузетим мерама Инспекције рада,
2. са евиденцијама о повредама на раду и професионалним обољењима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду,
3. о предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

XI. ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 43.

Послодавац води и чува евиденције о радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове; повредама на раду и професионалним болестима; запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме; запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4; запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености; извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона; извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација; извршеним испитивањима услова радне средине; издатој личној заштитној опреми.

Послодавац евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради. Евиденције из става 1. овог члана послодавац може водити у електронском облику, осим евиденције о запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме.

Члан 44.

Контакт лице које сарађује са саветником за БЗР одмах, а најкасније **у року од 24 часа** од настанка, усмено и у писаној форми или електронским путем обавештава саветника за БЗР за сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Контакт лице одмах, а најкасније **у року од 24 часа** од настанка, усмено и у писаној форми или електронским путем обавештава Саветника за БЗР који потом пријављује надлежној Инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове, сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Контакт лице одмах, а најкасније **у року од 24 часа** од настанка, усмено и у писаној форми или електронским путем обавештава Саветника за БЗР који потом пријављује надлежној Инспекцији рада лаку повреду на раду.

Контакт лице које сарађује са саветником за БЗР најкасније **у року од пет дана** од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријављује надлежној Инспекцији рада професионалну болест.

Члан 45.

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, контакт лице које сарађује са саветником за БЗР доставља запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђено професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

Члан 46.

Послодавац запослене осигурава од повреда на раду и професионалних болести ради обезбеђивања накнаде штете. Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет Послодавца. Услови и поступци осигурања од повреда на раду и професионалних болести уређују се законом.

ХП. НАДЗОР

Члан 47.

Инспекцијски надзор над применом Закона о безбедности и здрављу на раду, прописа донетих на основу овог Закона, техничких и других мера које се односе на безбедност и здравље на раду, као и над применом мера безбедности и здравља на раду утврђеним Актом о процени ризика на радном месту и у радној средини, колективним уговором, Правилником о БЗР или уговором о раду, врши Министарство надлежно за послове рада преко Инспектора рада.

Члан 48.

Послодавац ради вршења надзора, омогућава Инспектору рада:

1. улазак у објекат и просторије, у свако доба када има запослених на раду,
2. одреди најмање једног запосленог који ће Инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију,
3. увид у стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених,
4. увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини,
5. увид у личну заштитну опрему,
6. увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу хемијских материја.

Члан 49.

Послодавац у року који одреди Инспектор рада, предузима наложене мере и отклања утврђене недостатке или неправилности.

Послодавац **у року од осам дана** од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, обавештава у писаној или електронској форми, надлежну Инспекцију о извршењу наложене обавезе.

ХИИ. ЛИЧНА ЗАШТИТНА ОПРЕМА (у даљем тексту: ЛЗО)

Члан 50.

ЛЗО за коришћење од стране запослених на појединим радним местима прописује се Актом о процени ризика на радном месту и у радној средини.

ЛЗО мора да имају одговарајућу документацију произвођача на српском језику (атест/декларације о усаглашености).

Евиденцију о издатој ЛЗО води запослени који је именован за издавање исте уз контролу контакт лица, а у сарадњи са Саветником за безбедност и здравље на раду.

Лична заштитна опрема коју користе запослени код послодавца:

Редни број	Назив опреме	Кратак опис
1.	Заштитно радно одело дводелно или комбинезон - летње	Заштита тела
2.	Заштитно радно одело дводелно или комбинезон - зимско	Заштита тела
3.	Заштитне радне ципеле плитке са челичном капицом и гуменим ребрастим неклизајућим ђоном	Заштита стопала
4.	Заштитне радне ципеле плитке са ребрастим неклизајућим ђоном	Заштита стопала
5.	Заштитне рукавице гуме	Заштита руку
6.	Заштитне рукавице кожане које штите од механичких ризика	Заштита руку
7.	Заштитне наочари са провидним стаклом и бочном заштитом	Заштита очију
8.	Заштитни радни мантил	Заштита тела
9.	Зимски прслук	Заштита тела
10.	Зимска јакна	Заштита тела
11.	Кофил маска	Заштита органа за дисање
12.	Антифони за уши (чепови или вата)	Заштита слуха
13.	Заштитне рукавице против просецања	Заштита руку

Члан 51.

Ако поједина ЛЗО није предвиђена Актом о процени ризика на радном месту и у радној средини, а при вршењу одређених послова таква потреба постоји, руководилац организационе јединице запосленог подноси захтев за набавку те ЛЗО.

Рокови кориштења ЛЗО прописани су упутством произвођача, а у случају да се ЛЗО оштети пре планираног рока, запосленом се даје на коришћење друга одговарајућа ЛЗО.

ЛЗО обезбеђује се запосленом на терет послодавца.

XIV. ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

Члан 52.

Послодавац је обезбедио пружање прве помоћи, обучио одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбедио средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи је организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Прва помоћ пружа се повређенима и нагло оболелима на раду у складу са савременим методама пружања прве помоћи и сагласно Упутству и поступцима за пружање прве помоћи.

Пружањем прве помоћи мора да се, без одлагања, обезбеди отклањање непосредне опасности по живот и здравље повређеног или нагло оболелог.

Члан 53.

Прву помоћ повређеном или нагло оболелом, пружа запослени који има завршену обуку за пружање прве помоћи.

За сваку повреду или нагло насталу болест потребно је да се позове и запослени са завршеним напредним осбучавањем за пружање прве помоћи.

Запослени на радним местима са повећаним ризиком у току обуке за безбедан и здрав рад морају бити обучени да сами себи помогну, уколико им стање то дозвољава.

Члан 54.

Зидни ормарић за пружање прве помоћи или преносива торба мора бити смештен на лако доступном месту, коме је приступ познат и омогућен сваком запосленом, са потребним санитетским средствима за пружање прве помоћи. На спољашњој страни ормарића мора да се налази знак црвеног крста.

На зидном ормарићу мора бити означено:

1. адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе;
2. адреса и број телефона здравствене установе која пружа специфичне услуге за поједине повреде (нпр. Центар за тровања, Центар за опекотине итд.);
3. бројеви телефона најближе полицијске станице и ватрогасне службе;
4. бројеви телефона и имена запослених одређених и обучени за пружање прве помоћи.

Средства и опрему за пружање прве помоћи морају се одржавати у уредном стању и утрошена средства и опрему за пружање прве помоћи из зидног ормарића или преносиве торбе морају се допунити одмах.

Поред средстава и опреме у зидном ормарићу или преносивој торби мора се налазити и Упутство и поступци за пружање прве помоћи, а исти морају бити истакнути у просторијама послодавца на видном и лако уочљивом месту. Утрошена средства и опрему за пружање прве помоћи из зидног ормарића или преносиве торбе допуњава лице за контакт са саветником за БЗР.

XV. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ НА РАДУ

Члан 55.

Повредом на раду сматра се повреда проузрокована на послу, на путу од стана до места рада и обратно, као и на службеном путу.

На месту где се повреда на раду догодила (спречити или оградити место повређивања), не сме се ништа мењати док се не реализује увиђај, који обухвата:

1. увиђај на лицу места,
2. испитивање повређеног, очевидаца, непосредног руководиоца и послодавца, преглед уређаја за рад, просторија и инсталација,
3. преглед личне заштитне опреме,
4. увид у друге околности значајне за откривање узрока повреде запосленог, као и другог лица.

Увиђајем руководи запослени којег овласти одговорно лице.

Контакт лице **одмах, а најкасније у року од 24 часа** од момента сазнања да је дошло до повреде на раду, обавештава Саветника за БЗР о истој и прослеђује му опште податке о повређеном и податке о повреди на раду, а Саветник за БЗР попуњава :

1. Обавештење о повреди на раду, које се одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка повреде, доставља Инспекцији рада, на територији на којој се догодила повреда.
2. Извештај о повреди на раду (повредна листа), на посебно прописаном обрасцу у пет примерака. Након уписивања свих података у Извештај о повреди на раду, Послодавац без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од момента уписа података, свих пет примерака Извештаја доставља здравственој установи у којој је извршен преглед повређеног запосленог (лекару који је први прегледао повређеног), ради уношења у садржину Извештаја налаза и мишљења лекара, односно здравствене установе.

Лекар који је прегледао повређеног уписује у Извештај налаз и мишљење у року од два дана од дана његовог пријема и попуњени Извештај доставља Послодавцу без одлагања, а најкасније наредног дана.

Извештај у који су уписани сви потребни подаци и налаз и мишљење лекара, Контакт лице које сарађује са саветником за БЗР у року од два дана од дана пријема попуњеног Извештаја, доставља филијали Републичког завода за здравствено осигурање код које повређени остварује права утврђена прописима о здравственом осигурању.

Филијала Републичког фонда за здравствено осигурање оверава свих пет примерака извештаја, од којих задржава један примерак извештаја за своје потребе, а остале примерке враћа послодавцу. Контакт лице које сарађује са саветником за БЗР један примерак овереног извештаја задржава за своје потребе, један примерак извештаја доставља запосленом одмах, а најкасније у року од два дана од његовог пријема, један примерак извештаја доставља филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и један примерак извештаја доставља министарству надлежном за рад - Управи за безбедност и здравље на раду.

На основу извештаја о повреди на раду, води се регистар повреда на раду, јединствена, електронски вођена база података о повредама на раду. Послодавац, односно овлашћено службено лице послодавца, врши упис података у Регистар повреда на раду, уноси податке о послодавцу, односно послодавцу кориснику или послодавцу физичком лицу, о повређеном, повреди на раду, непосредном руководиоцу и очевицу. Послодавац Управи електронским путем доставља податке о овлашћеном службеном лицу које врши упис података у Регистар повреда на раду.

XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 57.

Нормативну целину са овим Правилником чине следећа акта из области безбедности и здравља на раду:

1. Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини,
2. Програм обуке запослених за безбедан и здрав рад,
3. Прописане евиденције из области безбедности и здравља на раду,
4. Други извештаји одлуке и анализе из области безбедности и здравља на раду,

Члан 58.

За сва питања која нису регулисана овим Правилником, примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду, уговора о раду и одлуке и решења Послодавца.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку за његово доношење.

Члан 59.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана доношења од стране директора/предузетника.

НЕПОШТОВАЊЕ ОВОГ ПРАВИЛНИКА ЈЕ КРИВИЧНО ДЕЛО!

Датум израде: _____

Израдио: Саветник за БЗР

М.П.

ПОСЛОДАВАЦ

Илија Пиштињат, дипл.инг.маш.

Зорица Маравић